

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af lovforslag nr. L 223: Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik. (Indtægter i forbindelse med visse borgerlige ombud og hverv).

Af Anne Baastrup (SF) m.fl.

(Fremsat 5/4 2006).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

SF's lovforslag går ud på at lempe reglerne for kontanthjælpsmodtagere, så de bliver de samme som reglerne for dagpengemodtagere, når det gælder fradrag for indtægter, som opnås i forbindelse med borgerlige ombud og hverv.

Forslagsstillerne gør opmærksom på, at spørgsmålet om at lempe fradragreglerne for kontanthjælpsmodtagere har været drøftet adskillige gange i Folketinget, og jeg kan tilføje, at der hverken under de tidligere socialdemokratiske eller borgerlige regeringer har været vilje til at lempe reglerne.

Regeringen er helt enig i, at det er vigtigt for demokratiet i kommunerne, at adgangen til kommunale tillidsposter står åben for enhver, herunder også kontanthjælpsmodtagere.

Samtidig er det dog min opfattelse, at når en person påtager sig et kommunalt tillidshverv, er det typisk, fordi han eller hun føler sig engageret i politik og i lokale forhold. Det virker ikke overbevisende, at fradragreglerne i kontanthjælpssystemet skulle forhindre et engageret menneske i at gå ind i kommunalpolitik. Det er derfor min overbevisning, at kommunale tillidshverv står åbne for alle, herunder også kontanthjælpsmodtagere.

På kontanthjælpsområdet er det væsentligt for regeringen at fastholde en politik om, at det skal kunne betale sig at komme i ordinært arbejde. Vi tager selvforsørgelsespligten, som den udspringer af grundloven, alvorligt, og vi er ikke villige til at reducere den til et teoretisk begreb. Det betyder, at kontanthjælp kun er tilgængelig for dem, der ikke selv kan ernære sig eller sine, og hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden. Derfor bør fradragreglerne på kontanthjælpsområdet fortsat være mere restriktive end på dagpengeområdet. Der er nemlig tale om to vidt forskellige systemer.

Arbejdsløshedsdagpengene er opbygget som et forsikringssystem, og ydelserne udbetales uden skelen til formue og ægtefælleindtægter.

Kontanthjælpssystemet er anderledes, for det gælder for enhver, og kontanthjælpen udgør det, vi kalder det underste sociale sikkerhedsnet, og er subsidært alle andre forsørgelsesmuligheder. Sagt på en anden måde: Kontanthjælpssystemet bygger på princippet om, at alle indtægter trækkes fra i kontanthjælpen.

Kl. 19.20

I kontanthjælpssystemet er udgangspunktet, at man først skal bruge sine egne muligheder for at forsørge sig selv, før man beder det offentlige om hjælp. Tankegangen er, at man kan købe lige så meget mad og andre fornødenheder for penge, man har tjent ved kommunalpolitisk arbejde, som for penge, man har tjent ved et hvilket som helst andet arbejde. Derfor er der ingen grund til at betragte politikerlønninger som særlig urørlige.

Efter regeringens opfattelse har man ikke nødvendigvis ret til ubeskåret kontanthjælp oven i vederlag for dette eller hint, fordi kontanthjælpen som nævnt kun bør udbetales, når alle andre muligheder for at forsørge sig selv og familien er opbrugt. Så foruden at mange nok ville få ondt af, at politikere lemper reglerne netop for politikerkollegernes vederlag og diæter, er der også andre væsentlige hensyn, der skal tilgodeses. Regeringen er på den baggrund ikke indstillet på at lempe reglerne.

Jeg kan afslutningsvis nævne, at lempede regler ville kunne fordoble lønnen for et menigt kommunalbestyrelsesmedlem. Ikkeforsørgeratsen på kontanthjælp giver ca. 105.000 skattepligtige kroner på årsbasis. Vederlaget for et kommunalbestyrelsesmedlem er omkring 70.000 kr. om året, og med to, tre udvalgsposter a små 10.000 kr. stykket plus det løse kan sådan et medlem sagtens komme op på en fordobling af vederlaget for ulejligheden, hvis vi ændrer reglerne.

Jeg er opmærksom på, at SF's forslag også gælder indtægter for opgaver som vidne, domsmand, lægdommer osv., men også her er det regeringens opfattelse, at man lige så godt kan købe mælk og margarine for penge, man modtager ved at varetage disse hverv, som for penge, man har tjent ved at udføre andre opgaver.

Regeringen kan således ikke gå ind for lovforslaget.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ministeren. Jeg skal give ordet til den første ordfører, hr. Jens Vibjerg.

Jens Vibjerg (V):

Jeg kan starte med at konstatere, at Venstre ikke kan støtte forslaget. Det kommer nok heller ikke som den store overraskelse for SF, og slet ikke efter at have hørt ministeren.

Men jeg er sådan set også forundret over, at SF kan fremsætte et sådant forslag, fordi det strider så fundamentalt imod de principper, vi har lagt til grund for kontanthjælp, som altså er det, man får, når man ikke har andet at kunne forsørge sig med.

At sammenligne det med dagpengesystemet synes jeg er helt skudt ved siden af, fordi dagpengesystemet er en forsikringsordning, som ikke bliver påvirket af andre ting og ikke skal påvirkes på samme måde. Og det, at borgerligt ombud skulle være bedre, finere, eller hvad man skal sige, end f.eks. ægtefællen, må SF vurdere. Jeg må sige for mit vedkommende, at hvis jeg var i den situation, ville jeg vælge ægtefællen frem for borgerligt ombud, selv om det ville koste nogle penge. Jeg synes rent faktisk, at det havde været mere relevant, hvis det var det, man har gået efter fra SF's side.

Jeg lægger ikke op til, at det er den diskussion, vi skal begynde på, for fra Venstres side holder vi helt stringent fast i de principper, der ligger til grund for kontanthjælp.

Venstre kan ikke støtte forslaget.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Anne-Marie Meldgaard.

Anne-Marie Meldgaard (S):

Det er på mange måder et sympatisk forslag, SF kommer med her, og vi forstår sådan set godt intentionerne i forslaget om en reel sidestilling mellem dagpenge og kontanthjælp, når det gælder modregning i offentlige ydelser.

Men i Socialdemokratiet er vi af den opfattelse, at der er nogle fundamentale forskelle mellem kontanthjælp og dagpenge. Dagpenge er en forsikringsordning, som man, hvis man betaler kontingent og opfylder betingelserne i lovgivningen, har krav på. Derfor mener vi, det er i orden, at der ikke sker modregning i dagpengene for indtægter i forbindelse med varetagelse af offentlige hverv. Kontanthjælp derimod har aldrig været tænkt som en varig ydelse, men alene

som en ydelse i en periode, hvor man ikke er i stand til at forsørge sig selv.

Kl. 19.25

Netop ved valg til kommunalbestyrelse eller regionsråd modtager man et fast vederlag i en 4-års-periode, hvorfor det må betragtes som en fast indtægt i mindst 4 år. Denne faste indtjening kolliderer med intentionerne om, i hvilke situationer der kan ydes kontanthjælp efter transg-princippet. Der er altså tale om to meget forskellige præmisser for at modtage offentlige ydelser, som vi ikke mener kan sidestilles.

Hvad angår indtægter, som modtages som vidne, nævning, domsmand og lægdommer, er der i de fleste tilfælde tale om ret begrænsede indtægter. Men i større sager er der mulighed for, at en mere varig indtjening er til stede. Der ved er en ændring på det her område også i fare for at komme til at virke imod hensigten.

Derudover mener vi, at der i forslaget ikke er svar på, hvad man i forhold til modregninger vil gøre for andre grupper, der også har en lav indtægt. Det kunne være SU-modtagere og lærlinge, hvad ved jeg.

Selv om Socialdemokratiet grundlæggende er af den opfattelse, at det er vigtigt, at alle i samfundet har mulighed for at deltage i varetagelsen af offentlige hverv, er vi ikke sikre på, at SF's forslag er den rigtige måde at sikre dem denne mulighed på. Vi vil meget gerne i anden sammenhæng være med til at drøfte, hvordan en sådan ordning kan skrues sammen – eventuelt vil det være en mulighed i udvalget at overveje en beretning.

Men som sagt har vi nogle betænkeligheder ved det her forslag og kan ikke støtte det.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Jeg giver ordet til næste ordfører, hr. Bent Bøgsted.

Bent Bøgsted (DF):

Det her drejer sig om kommunale vederlag: vederlag for at sidde som nævning, domsmand, lægdommer og deslige. Jeg vil blankt erkende, at der kan være nogle uregelmæssigheder i den kommunale styrelseslov og noget, der måske ikke rigtig fungerer, som det skal. Jeg vil ikke her tage stilling til, om de, der er på kontanthjælp, skal fritages for at blive trukket i kontanthjælpen. Jeg mener, vi skal lægge det her over til indenrigsministeren og bede ham kigge hele den kommunale styrelseslov igennem vedrørende vederlag til kommunalt ansatte.

Vi kan tage et eksempel, hvor der også kan være en uregelmæssighed. Offentligt ansatte, hvis de bliver valgt til en kommunalbestyrelse, kan få fri fra arbejdet og få løn, samtidig med at de sidder i byrådet og får vederlag. De mister ikke noget. Tager man privatansatte, kan der være mange af dem, der faktisk mister indtægt, hvis de skal passe et kommunalt job, selv om de får vederlag. Der er også noget med tabt arbejdsfortjeneste. Det er et spørgsmål om, hvad man vælger. Men der er også spørgsmålet, om de i det hele taget kan få fri til det.

Så der er mange uregelmæssigheder, og derfor vil jeg foreslå, at vi lægger det her over til indenrigsministeren og beder ham om at gå den kommunale styrelseslov igennem og se, hvilke uregelmæssigheder der er. Jeg mener, det er der, det skal behandles, så jeg vil ikke tage stilling til det i dag.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Jeg giver ordet til hr. Jakob Axel Nielsen.

Jakob Axel Nielsen (KF):

Da den konservative ordfører, hr. Tom Behnke, er forhindret, har jeg lovet at meddele følgende:

Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte det fremsatte lovforslag fra SF. Vi er uenige i den betragtning, at det er det samme at være på dagpenge, som det er at være på kontanthjælp. Det er ikke det samme, og der skal derfor heller ikke være de samme regler. Dagpenge er en forsikringsordning, man selv betaler ind til, og som træder i funktion, hvis man bliver ledig. Der er altså tale om en erstatning for en mistet arbejdsindtægt som følge af arbejdsløshed.

Kontanthjælp er derimod ikke en forsikringsordning. Kontanthjælp er en social sikringsordning, der skal virke som et sikkerhedsnet for dem, der ikke er forsikret, og som kommer i en situation, hvor de ikke kan forsørge sig selv. Der er altså tale om en social foranstaltning, en ydelse, der gives midlertidigt til den, der ikke har andre indtægter.

Kl. 19.30

Hvis en kontanthjælpsmodtager får indtægter, store som små, skal der naturligvis ske en modregning i kontanthjælpen, for så er behovet for hjælp tilsvarende mindre. Vi betragter således kontanthjælpen som det, den er, nemlig en social sikring til dem, der ikke har andre indtægter.

Derfor kan Det Konservative Folkeparti ikke støtte forslaget.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Elisabeth Geday.

Elisabeth Geday (RV):

SF's forslag, som vi her behandler, er jo i udgangspunktet sympatisk, men forslaget rejser en række spørgsmål, som nødvendigvis må afdækkes under udvalgsbehandlingen.

Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvor mange der vil få glæde af forslaget. Jeg kunne også godt tænke mig at vide, hvad det vil koste at indføre. Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvilke regler der gælder for modregning i andre former for overførsler, førtidspension, efterløn, SU, og jeg kunne godt tænke mig at vide, hvor mange penge man egentlig kan tjene som domsmand, regionsråds- eller byrådsmedlem.

Det lyder indlysende rigtigt, at der bør gælde samme regler for modtagere af kontanthjælp og dagpenge, når det handler om at modregne indtægter fra jobbet som domsmand, valgtilforordnet, kommunalbestyrelsesmedlem osv. Men selv om det lyder rigtigt og sympatisk, behøver det ikke være rigtigt at vedtage forslaget. Sagen er jo, at en borger får kontanthjælp, hvis han eller hun ikke kan forsørge sig eller sine. Det er det sidste sikkerhedsnet, som grundloven har spændt ud under sine borgere i Danmark.

Derimod er arbejdsløshedsdagpenge baseret på et forsikringsprincip. Dagpenge er en retfærdighed, som man til dels selv er med til at betale gennem sit a-kassekontingent og til dels optjener ret til ved at have job i mindst 1 år. Kontanthjælpen skal altså kun udbetales, hvis man ikke kan forsørge sig selv, og kontanthjælpen er en midlertidig ydelse, som man meget nødig skulle være nødt til at modtage i flere år.

Som jeg har forstået det, kan man tjene ganske mange penge ved at være domsmand, hvis det er en kompliceret sag, ligesom det kan give mere end 200.000 kr. om året at være medlem af et byråd, hvis man eksempelvis er formand for et udvalg eller flere. Det er så mange penge, at det må være relevant at overveje, om man ikke fortsat selv kan forsørge sig og sine.

Det Radikale Venstre synes, det er sympatisk, at SF vil belønne kontanthjælpsmodtagere, der har overskud til at yde en indsats for samfundet, selv om de er i en vanskelig personlig situation. Under udvalgsbehandlingen vil vi være positive

over for tanken, men meget kritisk spørgende til selve forslaget.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Det skal kunne betale sig at arbejde, bare ikke hvis man vil være f.eks. kommunalbestyrelsesmedlem eller medlem af et regionsråd, for ifølge beskæftigelsesministeren og regeringsordførerne skal der jo fortsat ske en modregning i kontanthjælpen af indtægter ved den slags virksomhed.

I Enhedslisten synes vi, det er oplagt, at man med det her forslag giver en mulighed for, at kontanthjælpsmodtagere ved siden af deres kontanthjælp kan tjene lidt ekstra på den ene eller den anden måde, så de også får mulighed for også økonomisk at komme videre end at være groet fast i den situation, hvor man skal bruge dagligdagen på at tænke på, hvordan man opnår de billigste tilbud i supermarkedet, og hvordan man sørger for måske en gang imellem at kunne vælge, hvad det er, man spiser, og hvad det er, man køber af andre daglige fornødenheder.

Med det som udgangspunkt er vi positive over for forslaget fra SF.

Kl. 19.35

Det har også været fremme af nogle i debatten her, at det handler om for kontanthjælpsmodtagere så hurtigt som muligt at komme ud af deres situation og komme i ordinært arbejde. Der ligger i det en formening om, at når folk ikke er i ordinært arbejde, så er det også deres egen skyld, for med det her forslag vil det jo ikke betyde, at man ikke fortsat som kontanthjælpsmodtager skal stå til rådighed for arbejde, stå til rådighed for aktivering, i det hele taget stå til rådighed for alt, hvad samfundet kræver af en, for at man kan komme så hurtigt som muligt tilbage på arbejdsmarkedet.

Tværtimod vil det her forslag medvirke til, at flere, måske ikke så mange, men i hvert fald flere også får et overskud til at komme ud over den daglige trummerum med at sørge for at få livet til at hænge bare nogenlunde sammen og begynde at engagere sig i nogle ting, f.eks. som domsmand eller som politisk aktiv. Vi ved jo godt, at den bedste måde for folk at komme videre med deres liv på er, at de også får en aktivitet, der kan bringe dem et skridt videre.

Jeg mener, at det her forslag på alle måder hænger godt sammen, og at det på alle måder også vil medvirke til, at flere af kontanthjælpsmodtagerne måske vil få en lille chance mere for at komme tilbage på arbejdsmarkedet og komme ud af den situation, de er i.

Til sidst for bare at gøre det sådan lidt forståeligt: Altså, når beskæftigelsesministeren fremhæver, at det her jo reelt kan betyde, at folk, som begynder at beskæftige sig f.eks. med kommunalpolitik i en kommunalbestyrelse, vil kunne komme helt op på at tjene op til 200.000 kr. om året, så siger jeg til mig selv, nå, og det skulle komme fra folk herinde, som er vant til en væsentlig højere indtægt, at vi har et samfund, hvor det skal være forkert, at nogle mennesker kan få en indtægt på 200.000 kr. om året ved at arbejde deltids – det er rigtigt – med politik som kommunalbestyrelsesmedlemmer, som vi ved tager meget tid.

Samtidig mener man, at det er så høj en indtægt, at det skulle friholde folk fra at begynde at søge arbejde. Der skal vi jo huske på, at hvis den person, vi snakker om, rent faktisk kommer i arbejde, sker der ikke nogen modregning af det vederlag, han modtager som kommunalbestyrelsesmedlem.

Af flere forskellige grunde synes jeg, at det er et godt forslag, og Enhedslisten støtter det.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Jeg giver ordet til ordføreren for forslagsstillerne, fru Anne Baastrup.

Anne Baastrup (SF):

Jeg skal ærlig indrømme, at det ikke kommer som et chok for mig, at det er blevet forkastet. Vi brugte også megen energi i 1980'erne på at få sat fokus på de forhold, som kommunalbestyrelsesmedlemmerne havde, når det drejer sig om folk på dagpenge, folk på efterløn, folk på SU. Derfor er et af formålene med at fremsætte det her forslag, at man både i ministeriet og hver enkelt parti begynder at overveje: Hvad er det egentlig for vilkår, vi giver kontanthjælpsmodtagere, når vi gerne vil åbne for, at de naturligvis også skal kunne deltage i det offentlige demokratiske liv?

Noget af det, som man helt i argumentationen for at afvise det har set bort fra, er, at der altså er forskel på at gå hjemme og gå i Netto og så det at være en del af det offentlige liv. Når man er en del af det offentlige liv, stilles der måske ikke direkte, men indirekte krav om, hvordan man går klædt, i hvilket omfang man tager bus-

sen, for ellers kan man ikke nå fra det ene møde til det andet osv. Det betyder rent faktisk, at det, at man deltager i det offentlige liv, stiller nogle ekstra krav til tøj og til alt muligt andet.

Derfor synes jeg, at det var en meget god idé, hr. Bent Bøgsted kom med, nemlig at få set på, hvad det egentlig er for regler, som man Indenrigsministeriets regelgrundlag lægger frem for kommunalpolitikere. Er der lighed dér?

Som fru Elisabeth Geday sagde: Lad os prøve at få et overblik over, hvad det i virkeligheden er for forskellige typer muligheder, man har, når man er på overførselsindkomst. Hvad kan man, hvilke rettigheder har man for at trække noget fra osv.?

Det, jeg er overbevist om, er, at der måske kun er en lille håndfuld kontanthjælpsmodtagere blandt de danske kommunalpolitikere. Det er i hvert fald ikke ret meget mere. Grunden til, at jeg rejser det, er jo ikke, at jeg vil læse statskassen eller kommunekassen. Det er, fordi jeg vil gøre opmærksom på, at der altså er nogle, som i en periode af deres politiske liv er på kontanthjælp, og dem synes vi skal have mulighed for at få kompensation svarende til, hvad de, der i øvrigt måtte være på overførselsindkomst, får.

Kl. 19.40

Vi tager snakken i Arbejdsmarkedsudvalget, og så ser vi, hvor langt vi kan komme, men i det mindste tak for, at alle medlemmerne af de forskellige partier plus ministeren var til stede.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, bekræfter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 116:

Forslag til folketingsbeslutning om tillæg til den nedsatte kontanthjælp til unge under 25 år med psykiske lidelser.

Af Thomas Adelskov (S), Elisabeth Geday (RV), Anne Baastrup (SF) og Jørgen Arbo-Bæhr (EL). (Fremsat 5/4 2006).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Det er en velkendt problemstilling, som forslagsstillerne her bringer frem med dette beslutningsforslag om tillæg i kontanthjælpssatsen til unge under 25 år med en psykisk lidelse. Vi har ved flere lejligheder drøftet, hvordan vi bedst hjælper denne gruppe unge. Det skete bl.a. på samrådet med socialministeren og mig den 8. februar i Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg, og problemstillingen blev også berørt ved det åbne samråd i Arbejdsmarkedsudvalget den 15. marts 2006, hvor både statsministeren og jeg var indkaldt.

Jeg har ikke ændret holdning til, hvordan vi griber denne problemstilling an. Med fare for at blive beskyldt for, at jeg gentager mig selv, vil jeg endnu en gang slå fast, at regeringen fortsat er af den opfattelse, at de problemer, som unge psykisk syge har, ikke løses ved at give dem en højere ydelse.

Regeringen tager de unge psykisk syges problemer meget alvorligt, men vi finder i modsætning til forslagsstillerne, at det i langt højere grad handler om at give disse unge mennesker nogle behandlings- og beskæftigelsesrettede tilbud, der er målrettet deres særlige behov, tilbud med fremadrettet perspektiv, så målet er et liv med arbejde, kolleger og et socialt fællesskab.

Jeg vil gerne gentage fra tidligere, at arbejde er normen og en vigtig del af de fleste menneskers identitet, og det mener jeg også gælder de psykisk syge. Derfor løser vi ikke de problemer, som de psykisk syge har, ved at øge det generelle forsørgelsesniveau.

Regeringen lancerede den nye beskæftigelsesstrategi for sindslidende og andre udsatte grupper »Nye veje til arbejde«. Vi har med denne strategi fokuseret på sindslidende og andre